

O VZREDITELJIH IN REJCIH

Ko nekdo spremlja diskusije o vzreji, vzrediteljih, pasmah, kmalu opazi, da mnogo ljudi sploh ne ve, **kaj je vzreja**, še težje pa razlikuje med **odgovorno vzrejo s ciljem, ljubiteljsko ter dvoriščno rejo oz. razmnoževanjem**. V Wikipediji najdemo: „**Kot vzrejo označujemo v biologiji nadzorovano razmnoževanje, s ciljem genetske spremembe, pri čemer se želene lastnosti krepijo, neželene pa z ustrezno odbiro izginjajo.**“ In še v nadaljevanju: „O živinoreji govorimo le tedaj, ko namensko z odbiro na zastavljene vzrejne cilje vplivamo na razmnoževanje.“

Če natančneje preberemo ta preprost stavek, ugotovimo, da se nanaša sicer na vzrejo, vendar ne na vsakršno. Oblast (država) skorajda ne pozna razlike med ljudmi, ki razmnožujejo živali brez vzrejnega cilja, brez ustreznih premorov med legli, ter tistimi, ki v resnih združenjih pod preverjenimi pogoji upoštevajoč dobrobit živali želijo z vzrejo doseči zastavljene vzrejne cilje.

Kakšne vrste vzreje pravzaprav poznamo in po čem prepoznamo, kje lahko z mirno vestjo nabavimo mladiča in kje ne?

Obstajajo »reje«, ki **preprosto spravljajo na svet mladičke za prodajo**. V teh rejah sta tako starost staršev kot starost mladička pri oddaji nepomembni, ne upoštevajo prepotrebnih premorov med posameznimi legli ... Izključno vodilo je zaslužek. Tem ljudem je tako rekoč vseeno, kje pristanejo njihovi mladički. Takšne rejce imenujemo **razmnoževalci in njihovo početje le težko označimo kot vzrejo**. O dobrobiti živali v teh rejah ni ne duha ne sluha. Pogostejši so v tujini in poskušajo pod krinko zaščite živali tako proizvedene mladiče pri nas (D,CH,A ...) prodajati.

Kako prepoznamo razmnoževalce? Najpogosteje gre za mladiče brez vsakršnih papirjev, tudi starši mladičev so večinoma brez papirjev (rodovnikov) in le redki imajo opravljene za pasemsko vzrejo predvidene zdravstvene preglede. Razmnoževalci so le redko člani v resnejših pasemskih klubih oz. združenjih. O pogojih bivanja ter bodočem domu svojih mladičkov skorajda ne sprašujejo. Na vprašanja bodočih lastnikov odgovarjajo nedoločeno.

Druga skupina »vzrediteljev« pa so **ljubitelji - ljudje, ki opravijo sicer vsa predpisana testiranja, zdravstvene preglede staršev ter postopke za vzrejo, vendar o vzrejni strategiji in ciljih ne vedo ničesar oz. jih nimajo**. Preprosto si želijo imeti leglo. Na prvi pogled s tem ni nič narobe; psičke imajo med legli ustrezno dolge premore, mladičke vzrejajo z obilico skrbi in ljubezni, pazijo, da njihovi mladički dobijo odgovorne lastnike. Toda v katerem grmu tiči zajec? Takšni vzreditelji žal drastično zmanjšujejo genetski bazen pasme.

Seveda bo kdo trdil, da večina mladičev tako ni namenjena za vzrejo, vendar se kljub temu včasih zgodi, da si bodoči lastniki premislijo in bi vseeno radi imeli leglo...

Če vzreditelj na pazi na pestrost kombinacij ter ves čas vztraja v liniji in vedno znova uporablja istega plemenjaka, je to za pasmo pogubno. Preveč živali iz iste linije ali celo iz istega legla v vzreji zagotovo ne povečuje genetske pestrosti pasme in za njeno prihodnost ni dobro.

Zadnja skupina vzrediteljev pa so tisti, ki dobro pretehtajo svoje paritvene kombinacije. Poleg vseh zdravstvenih pregledov in testiranj ter dobrobiti njihovih psov, kar je seveda na prvem mestu, jim je pomembno tudi to, da s svojimi mladiči doprinesejo k izboljšanju pasme. Takšni vzreditelji ne ponavljajo vedno znova istih paritvenih kombinacij, četudi gre za njihovega plemenjaka, ki ga imajo vedno na voljo in je takšno parjenje brezplačno in najlagodnejše. Resen in odgovoren vzreditelj s ciljem stremi za tem, da si z domišljeno paritvijo z ustreznim samcem v tujini, ki pač ni zastonj, pripelje svež genetski material v svojo vzrejo. Seveda od tam, kjer ni že ducate psov skoraj identičnih pedigreejev že v vzreji.

Preudarni in resni vzreditelji z jasnimi vzrejnimi cilji načrtujejo prihodnja parjenja veliko v naprej in dobro razmislijo o tem, kakšne prednosti prinaša s seboj parjenje z izbranim plemenjakom ter izboljšanje katerih lastnosti pri potomcih lahko pričakujejo. Ohranjajo svojo linijo in jo dopolnjujejo s preišljenimi paritvami. Le na takšen način lahko zasledujejo zastavljene vzrejne cilje. Takšni vzreditelji znajo natančno utemeljiti, zakaj so se odločili za parjenje z določenim plemenjakom, ter si zagotovijo pri bodočih lastnikih možnost celostnega pregleda odraslih mladičev, da bi tako dobili dodatno potrditev o pravilnosti njihove odločitve glede izbire paritvene kombinacije.

To je edini način za doseg zastavljenih vzrejnih ciljev in izboljšavo ter prihodnost pasme sploh.